

Pfv. VII. 20. 552/2011/4.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Sulyok Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Molnár István ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt a Szegedi Városi Bíróságon 16.P.22.666/2008. számon újraindult, és a Békés Megyei Bíróság 3.Gf.45.028/2009/28. számú ítéletével befejezett perében az I.r. alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperes részére 50.000 (Ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy fizessen meg az állam javára, az adóhatóság felhívására 145.300 (Egyszáznegyvenötezer-háromszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes a felek között 2004. szeptemberében létrejött vállalkozási szerződés alapján az alperesek tulajdonát képező ... és ... ingatlanokon elvégezte a talajelőkészítési és vetési munkálatokat. A vállalkozói díjat az alperesek nem fizették meg.

A felperes keresetében az I.r. alperest 3.047.885 forint, a II.r. alperest pedig 245.690 forint vállalkozói díj és járulékai megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Beszámítási kifogást és viszontkeresetet is terjesztettek elő a felperessel szemben, amelyben kártérítés megfizetésére tartottak igényt. Azzal érveltek, hogy a felperes a megrendelt mezőgazdasági munkát szakszerűtlenül végezte el, ez pedig jelentős terméskiesést idézett elő. Az állításuk szerint amiatt is káruk keletkezett, mert a felhasznált gázolaj ellenértékének jövedéki adótartalmát a felperes által szerintük nem megfelelően kiállított számlák miatt nem tudták visszaigényelni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az I.r. alperest 3.047.885 forint és járulékai, a II.r. alperest pedig 245.690 forint és járulékai

megfizetésére kötelezte, és a viszontkeresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, az I.r. alperest terhelő marasztalás összegét 2.322.024 forintra, a II.r. alperest terhelő marasztalás összegét pedig 181.861 forintra és járulékaira leszállította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítélet indokolása szerint a szárazúzás, a grúberozás, a vetési munka és a tárcsázás elvégzéséért az I.r. alperes a peradatokból kitűnően 1.457.885 forint, a II.r. alperes pedig a tárcsázásért és a vetésért 105.875 forint vállalkozói díjat köteles a felperes részére megfizetni. Emellett az általa biztosított vetőmag ellenértékeként a felperes az I.r. alperestől 1.036.944 forint, a II.r. alperestől pedig 91.183 forint megfizetésére tarthat igényt. Az Agrárgazdasági Igazságügyi Szakértői Testület szakvéleménye szerint ugyanis a felperes megfelelő vetőmagot alkalmazott, amelynek értéke tonnánként 50.000 forintban határozható meg.

A tarlóhántás elvégzése a peradatok szerint nem tartozott a felperes kötelezettségei közé. Azt pedig a beszerzett szakértői vélemény kétséget kizáróan nem támasztotta alá, hogy a terméskiesést a felperes hibás teljesítése idézte elő. Emellett nem bizonyították az alperesek azt sem, hogy a jövedéki adó visszatérítésének elmaradása miatt őket a felperes helytelen számlázásával összefüggésben kár érte volna. Megállapítható ugyanis, hogy az illetékes hatóság előtt ilyen visszatérítési igényt nem is terjesztettek elő. Az alperesek beszámítási kifogása és viszontkeresete mindezekre figyelemmel nem bizonyult megalapozottnak.

A jogerős ítélet ellen - annak hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával elsődlegesen a vele szembeni kereset elutasítása, és a felperes 99.973 forint és járulékai megfizetésére való kötelezése, másodlagosan pedig az őt terhelő marasztalás összegének 1.463.098 forintra történő leszállítása iránt - az I.r. alperes élt felülvizsgálati kérelemmel.

Kifejtette, hogy szerinte a jogerős ítélet sérti a Ptk. 277. § (3) bekezdését, 305. § (1) és (2) bekezdését, 306. § (1) bekezdését, 310. §-át, 392. § (2) és (3) bekezdését, 395. § (3) bekezdését, valamint a Pp. 206. §-át.

Az állítása szerint a felperessel kötött vállalkozási szerződése a szárazúzás elvégzésére nem terjedt ki; ilyen munkaműveletet a felperes által 2003. november 6-án adott árajánlat sem tartalmazott. Emellett szerinte V. L., B. I. és K. S. tanúk vallomásai kifejezetten cáfolták azt, hogy a szárazúzást a felperes

ténylegesen elvégezte. Megjegyezte, hogy a felperes e vonatkozásban a véleménye szerint nem bizonyította díjkövetelése összegét sem. Mindezekre figyelemmel a bíróság szerinte tévesen kötelezte őt a szárzúzás ellenértékének megfizetésére. Megjegyezte, hogy abban az esetben, ha mégis megállapítható lenne, hogy a vállalkozási szerződés a szárzúzásra is kiterjedt, és e munkálatot a felperes igazolhatóan el is végezte volna, a hibás teljesítés miatt a Ptk. 306. § (1) bekezdése alapján az álláspontja szerint árleszállítás illetné meg.

Előadta továbbá, hogy a felperes fémzárolás nélküli, a Nemzeti Fajtajegyzékben nem szereplő, és így a 48/2004. (IV.21.) FVM rendelet 39. § (1) és (2) bekezdése szerinti kellékekkel nem rendelkező vetőmagot alkalmazott, így a vállalkozási szerződést a Ptk. 305. § (1) és (2) bekezdése értelmében e vonatkozásban is hibásan teljesítette. Megjegyezte, hogy az adott vetőmagot búza elővetemény után egyáltalán nem is ajánlott vetni. Mindezekre figyelemmel a megítélése szerint őt - az Agrárgazdasági Igazságügyi Szakértői Testület szakvéleményében foglaltaktól eltérően - árleszállítás illeti meg, amelynek eredményeként az elvetett mag helyesen tonnánként 28.000 forint egységáron számolható el.

Az álláspontja szerint a bíróság tévesen utasította el - a búza előveteményű táblákból összesen 23,2 hektár földterület vonatkozásában - a hibás teljesítés miatt érvényesített kártérítési igényét. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként ugyanis a megítélése szerint egyértelműen megállapítható, hogy kárát kizárólag a felperes hibás teljesítése idézte elő. Az elmaradt tarlóhántást a felperesnek a véleménye szerint a 2003. november 6-án megkötött mezőgazdasági termékértékesítési szerződések alapján a 2004. júliusi aratást követően külön további megrendelés nélkül is el kellett volna végeznie. A talajelőkészítési munkák elvégzésére pedig szerinte elkésetten és kifogásolható minőségben került sor, és a felperes által alkalmazott vetőmag sem volt megfelelő.

Megjegyezte, hogy a megítélése szerint a hibás teljesítés ténye önmagában megalapozza a kártérítési igényét. Arra az esetre azonban, ha követelése teljesítéséhez a hibás teljesítés mellett a kár és az okozati összefüggés igazolása is szükséges volna, és az okozati összefüggés nem minősülne bizonyítottnak, előadta, hogy a felperes kártérítési felelőssége a véleménye szerint a Ptk. 392. § (2) és (3) bekezdéseinek megsértése miatt is megállapítható. A felperes ugyanis az állítása szerint nem tájékoztatta őt a tarlóhántás elmaradásából, valamint a búza előveteményű területek esetében az ismételt búzavetésből eredő kockázatokra. A megítélése szerint az értesítési kötelezettség elmulasztása miatt legalább a Ptk. 359. §-a szerinti általános kártérítésre jogosult.

Arra is hivatkozott, hogy a késedelmes vetés miatt a korábbi évhez

képest 12 nap késedelemmel került sor az aratásra. Ebben az időszakban azonban az előadása szerint a terület több ízben megázott, a búza pedig veszített sikértartalmából. Az állítása szerint ebből eredően 615.465 forint kára keletkezett, amelynek megtérítésére a bíróságnak szerinte szintén a felperest kellett volna köteleznie.

Kifejtette továbbá, hogy a bíróság alaptalanul utasította el a jövedéki adó visszaigénylésének elmaradásából eredő kártérítési követelését is. Az érvelése szerint ugyanis a kára már akkor bekövetkezett, amikor a felperes nem megfelelő, az adó visszaigénylésére alkalmatlan számlát állított ki a részére. Megjegyezte, hogy a hibás számlákat nyomban visszaküldte a felperesnek, így ezt követően nem is volt lehetősége arra, hogy az illetékes hatósághoz forduljon a jövedéki adó visszatérítése érdekében.

Végül sérelmezte, hogy a bíróság nem teljesítette az árleszállítási igényét, és előadta, hogy az eljárás során szerinte lényeges eljárási szabályt sértve mellőzték az Agrárgazdasági Igazságügyi Szakértői Testület által adott szakvélemény kiegészítésének elrendelését.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

A bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértése nélkül, a bizonyítékok helyes értékelése alapján kötelezte az I.r. alperest a szárazúzás ellenértékének megfizetésére. Az I.r. alperes ugyanis a még a perindítást megelőzően, 2005. május 4-én kelt, a felperes jogi képviselőjéhez intézett levelében maga adta elő, hogy a perbeli vállalkozási szerződés a szárazúzás elvégzésére is kiterjedt, és a levélben sem a munka elvégzését, sem az érte felszámított díjat nem vitatta. E kérdésekben az elsőfokú eljárás során sem tett eltérő nyilatkozatot; a perben először csupán az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a szárazúzást a felperes szerinte ténylegesen nem végezte el.

Az új tényállítás figyelembe vételére azonban a másodfokú eljárásban a Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében nem kerülhetett sor. A felperes képviselőjéhez 2005. május 4-én intézett levél alapján pedig megalapozottan állapította meg a bíróság, hogy az I.r. alperes a szárazúzás elvégzését is megrendelte a felperestől. A

felek szerződéskötést követő magatartásából alappal lehet következtetni arra is, hogy legalább ráutaló magatartással megállapodtak a felperest megillető díjazás összegében is. Az pedig Cs. R. tanúvallomása és a rendelkezésre álló okiratok alapján megállapítható volt, hogy a munkafeladatot a felperes ténylegesen elvégezte.

Az Agrárgazdasági Igazságügyi Szakértői Testület szakvéleménye alapján a bíróság jogszabálysértés nélkül határozta meg a felhasznált vetőmag értékét is. A szakértői testület az alperesek megbízása alapján eljáró magánszakértő véleményének ismeretében alakította ki álláspontját, és szakvéleményében az ezzel kapcsolatos észrevételeit is kifejtette. Nyilvánvaló az is, hogy a szakértői testületnek az érintett vetőmag lényeges tulajdonságait, így azt, hogy a vetőmagot milyen elővetemény után ajánlott vetni, a szakvéleménye kialakításakor már eleve is ismernie kellett. Így e vonatkozásban a szakvélemény kiegészítésére, vagy újabb szakértő kirendelésére nem volt szükség; a másodfokú bíróság a rendelkezésére álló, aggálytalannak tekinthető szakértői vélemény alapján a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül hozta meg döntését.

A 2003. november 6-án megkötött mezőgazdasági termékértékesítési szerződések - a csatolt okiratok szerint - az aratást követő tarlóhántás elvégzésére nem terjedtek ki, és a perben az alperesek nem tudták bizonyítani azt sem, hogy e munkaművelet elvégzését utóbb külön megrendelték volna a felperestől. Így a tarlóhántás elmaradása miatt az I.r. alperes kártérítési igényt megalapozottan nem érvényesíthet.

A hibás teljesítésből eredő kártérítési követelés esetében pedig a károsultnak nem csupán a hibás teljesítést mint jogellenes magatartást, hanem a kárát, valamint a kár és a hibás teljesítés közötti okozati összefüggést is igazolnia kell, a károkozó pedig bizonyíthatja, hogy a szerződésszerű teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az okozati összefüggés eredményes bizonyítására azonban a perben nem került sor, a beszerzett szakértői vélemény ugyanis kétséget kizáróan nem támasztotta alá azt, hogy az alperesek által megjelölt mértékű termés kiesést a felperes esetleges hibás teljesítése idézte volna elő. A szakvélemény alapján megállapítható az is, hogy e vonatkozásban a további bizonyítástól sem várható eredmény.

Nem kerülhetett sor a Ptk. 392. §-ára alapított alperesi követelés teljesítésére sem. Az I.r. alperes ugyanis, noha már az elsőfokú eljárás során is hivatkozott arra, hogy a felperes szerinte megsértette a Ptk. 392. § (2) és (3) bekezdéseiben meghatározott értesítési, illetve figyelmeztetési kötelezettségét, azt nem adta elő, hogy ebből eredően konkrétan milyen kára származott, illetve,

hogy kárát mely tények alapján hogyan határozta meg. A kártérítési követelés jogalapjának és összegének bizonyítására pedig nem került sor.

Nincs helye e vonatkozásban a Ptk. 359. § (1) bekezdése szerinti általános kártérítés alkalmazásának sem. Erre ugyanis akkor kerülhet sor, ha a kár igazolhatóan bekövetkezett, de mértékét a gondosan lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként sem lehet pontosan meghatározni. A perbeli esetben viszont az I.r. alperes – a jogellenes magatartás megjelölésének kivételével – még a kártérítési igénye alapját képező tényeket sem adta elő. Így a Ptk. 359. § (1) bekezdése alkalmazásának feltételei nem állnak fenn.

Jogszabálysértés nélkül utasította el a bíróság a jövedéki adó visszaigénylésének elmaradására hivatkozással előterjesztett kártérítési követelést is. Az I.r. alperes kára ugyanis önmagában a számlák esetlegesen téves kiállításával nem következett be, mivel utóbb szükség esetén sor kerülhetett volna a hiányosságok pótlására, illetve a számlák helyesbítésére. A jövedéki adó visszaigénylését azonban az alperesek az arra nyitva álló időben meg sem kísérelték, hanem a számlákat – valójában alapvetően azért, mert nem kívánták kiegyenlíteni azokat – visszaküldték a felperes részére. A jövedéki adó visszaigénylésének elmaradása miatt ezért az I.r. alperes a felperessel szemben kártérítési igényt megalapozottan nem érvényesíthet.

Az aratás késedelméből eredő 615.465 forint összegű kártérítési igényüket, valamint a szavatossági (árleszállítás iránti) igényüket az alperesek csupán a másodfokú eljárásban terjesztették elő, ezért azok érdemi vizsgálatát a másodfokú bíróság a Pp. 247. § (1) és (3) bekezdése, illetve 235. § (1) bekezdése értelmében helyesen mellőzte.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, és az I.r. alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére kötelezte.

Az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az I.r. alperes köteles az állam javára, az adóhatóság felhívására megfizetni.

Budapest, 2011. június 23.

. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Attila s.k. előadó
bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró